

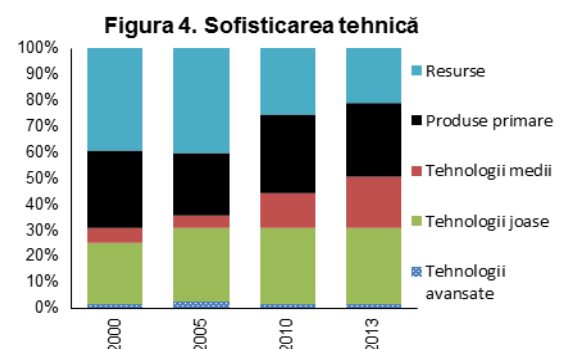
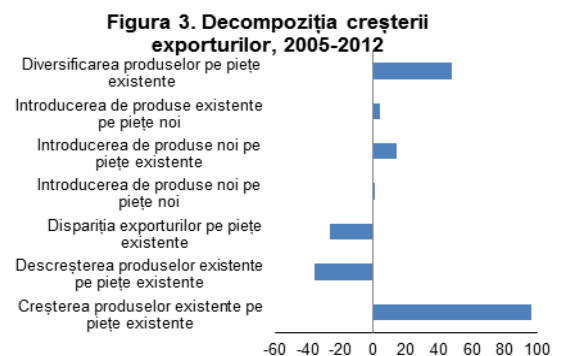
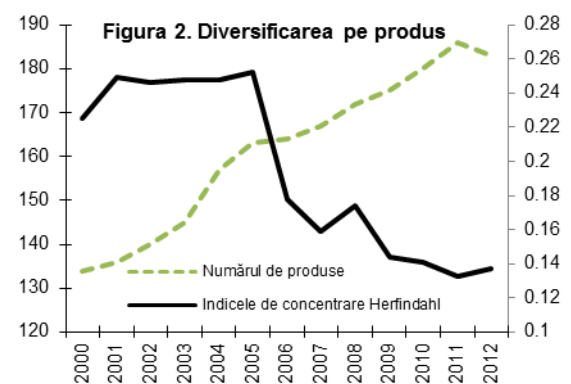
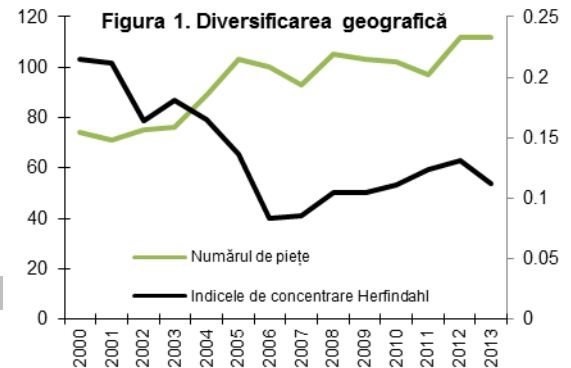

- **Exporturile de mărfuri din Moldova au crescut substanțial pe parcursul ultimei decade.**
- **Exporturile au devenit mai diversificate și mai sofisticate ...**
- **...dar Moldova punctează slab la găsirea de piețe noi, produse noi, precum și la sustenabilitatea exporturilor.**

Fiind o economie mică deschisă, perspectivele Moldovei de creștere și de reducere a sărăciei sunt strâns corelate cu performanța pe piețele internaționale. Creșterea exporturilor este esențială pentru atingerea obiectivelor strategiei de dezvoltare a țării. Nota dată abordează exportul de mărfuri prin prisma mai multor dimensiuni: creșterea exporturilor, diversificare, sofisticare și sustenabilitate¹.

Exporturile de mărfuri s-au majorat substanțial în ultima decadă. Începând cu 2000, creșterea nominală anuală a exportului s-a cifrat în medie la 13 la suta. Moldova este bine integrată în piețele internaționale și deschiderea sa comercială - măsurată ca suma exporturilor și importurilor raportată la PIB - depășește nivelul așteptat de la o țară cu asemenea nivel al veniturilor. În timp, comerțul Moldovei a crescut în paralel cu venitul pe cap de locuitor al țării. Ca urmare, ponderea comerțului în PIB a rămas practic neschimbată între 2000-02 și 2010-12. Având în vedere că deficitul comercial este înalt, Moldova este dependentă de remiteri și de capitalul străin pentru finanțarea importurilor sale. Moldova își concentrează exporturile în UE și CSI, în timp ce regiunile cu o creștere dinamică, cum ar fi Asia de Est și America Latină sunt destinații de export emergente. În aspect sectorial, produsele agroalimentare continuă să dețină cea mai mare pondere în exporturile Moldovei, chiar dacă importanța relativă a comerțului bazat pe agricultură a scăzut pe parcursul timpului. Moldova are Avantaje Comparative Relevante² semnificative la produsele agroalimentare, precum și industria ușoară (textile și îmbrăcăminte, încălțăminte).

Pe parcursul ultimei decade, Moldova a înregistrat o diversificare substanțială a portofoliului său de export. An timpul Moldova a crescut numărul de destinații de export. În 2013, mărfurile moldovenești au fost expediate către 111 de piețe de destinație, astfel marcând o creștere de la mai puțin de 80 în anul 2000 (vezi Figura 1). Adicional, în ultimul deceniu s-a redus considerabil concentrația pe top-trei și top-cinci piețe de export ale Moldovei. Cu toate acestea, diversificarea geografică a fost realizată între 2000 și 2006, după aceasta tendința s-a nivelat. Concentrația pieței a crescut între 2006 și 2012, iar ponderea exporturilor direcționate spre top-trei sau top-cinci piețe de destinație și-a reluat concentrarea. Numărul de grupe de produse la export, definite

¹ Prezenta notă se bazează pe proiectul unei lucrări ce fundamentează Studiul privind Comerțul Moldovei, care este în curs de elaborare.

² Măsurată ca ponderea relativă a unui procent din totalul exporturilor de mărfuri a unei națiuni raportat la procentul exportului mondial a mărfii date.

ca exporturi cu o valoare ce depășește 100.000 USD, a crescut de la mai puțin de 140 la peste 180 între 2000 și 2012 (a se vedea figura 2). În mod similar, concentrația pe produse s-a redus, de la o valoare mai mare a indicatorului - 0,25 la o valoare mai mică - 0,15. Exporturile Republicii Moldova au devenit mai puțin dependente de grupurile de produse de bază, astfel la top-trei și top-cinci exporturi acum le revine o cotă semnificativ mai mică din veniturile totale din export, comparativ cu un deceniu în urmă. Cu toate acestea, similar cu diversificarea geografică, trecerea la un portofoliu mai larg de produse de export a avut loc preponderant în mijlocul deceniului trecut și după aceasta, diversificarea produselor s-a manifestat în timpul crizei economice globale din 2008-09. Totuși, diversitatea în exporturile Moldovei depășește nivelul așteptat pentru o țară de asemenea dimensiuni. Moldova se clasează peste valoarea anticipată pentru țările de așa dimensiuni în ceea ce privește numărul de produse exportate și se plasează sub valoarea prognozată cu privire la cota la top-cinci produse în totalul exporturilor.

Analiza descompunerii creșterii comerțului între 2005 și 2012 arată că creșterea exporturilor a fost determinată preponderent de marja intensivă, de exemplu, creșterea produselor existente pe piețele stabilite (a se vedea figura 3). În general, creșterea marjei intensive a reprezentat aproximativ 82 la sută din creșterea totală a exporturilor între 2005 și 2012. Cele 18 la suta rămase s-au datorat creșterii marjei extensive, dar introducerea de produse noi pe piețele stabilite este cu de trei ori mai importantă decât introducerea de produse existente pe piețe noi. Efectul de creștere datorat introducerii de produse noi pe piețe noi este neglijabil.

Exporturile Moldovei reflectă schimbarea în sofisticarea tehnologică de-a lungul timpului. În special, cota exporturilor cu o tehnologie medie a crescut substanțial în ultimul deceniu, în timp ce exporturile bazate pe resurse și-au pierdut din importanță (vezi Figura 4). Sofisticarea exporturilor din Moldova (măsurate prin EXPY) este mai redusă decât la țările din regiune, dar nu cu mult, în condițiile în care Moldova înregistrează venit pe cap de locuitor relativ scăzut (vezi Figura 5). Într-adevăr, calitatea exporturilor din Moldova măsurată prin valoarea EXPY s-a îmbunătățit în timp și această dinamică de creștere a gradului de sofisticare a exporturilor a făcut posibil ca țara să ajungă treptat semenii regionali. Cu toate acestea, cea mai mare sporire a sofisticării s-a înregistrat între 2000 și 2005, în timp ce progresul din perioada 2005-2012 a fost marginal. Acest lucru este în concordanță cu constatările analizei de descompunere a creșterii comerțului de mai sus și implică faptul că este mult mai dificil de a moderniza gradul de sofisticare a exporturilor, fără a introduce noi produse.

Figura 5. Calitatea exporturilor, EXPY, 2012

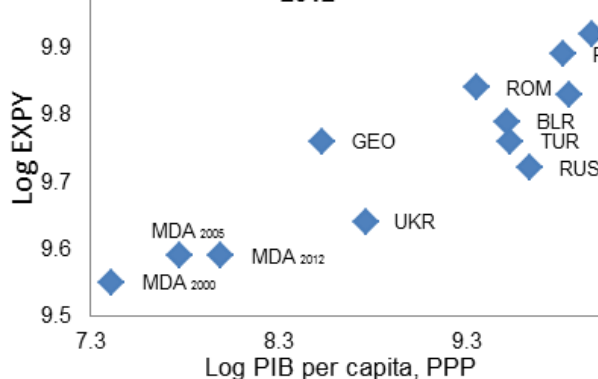
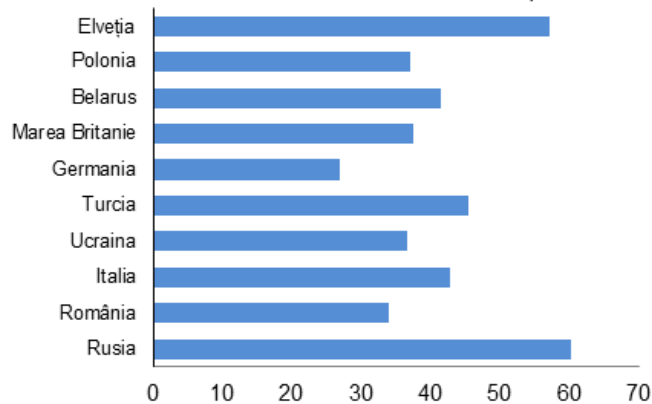

Figura 6. Probabilitatea de supraviețuire

Moldova înregistrează rezultate slabe la sustenabilitatea exportului. Multe exporturi sunt de scurtă durată și Republica Moldova are una dintre cele mai mici rate de supraviețuire în primul an din regiune, reflectând, mai degrabă, un caracter oportunist decât acțiuni de integrare sistematică în lanțurile regionale de export. Prin urmare, efortul și investițiile pentru a se aventura pe noi piețe sau de a introduce noi produse pe piețele existente duc de multe ori la beneficii pe termen scurt. De exemplu, din 2011 până 2012 - un mediu de export relativ stabil pentru Moldova - rata de supraviețuire a exporturilor de mărfuri în primul an a fost mai mică decât la toate comparatoarele regionale, cu excepția Georgiei și Rusiei (Figura 6). Analiza referitoare la supraviețuire în primul an la nivel sectorial relevă o dispersie largă de probabilități de supraviețuire. Acestea sunt sub medie la sectoarele care cuprind mai multe produse tehnologice cu intensitate medie, cum ar fi mașini și produse chimice, sectoare spre care Moldova s-a deplasat în ultimii ani. De asemenea, și sub aspect geografic există o diversitate considerabilă în ceea ce privește ratele de supraviețuire în primul an. Sub medie se regăsesc valorile aferente unor parteneri din UE, cum ar fi Germania, Polonia, România și Marea Britanie, ceea ce ar putea reflecta natura exigentă și competitivă a acestor piețe.

Informație de contact: Ruslan Piontkivsky, Marcel Chistruga (mchistruga@worldbank.org)

(+373) 22 200706 www.worldbank.org/moldova